

Issız doğanın şairinden fotoğraflar

SANAT eleştirisi

AHU ANTMEN

Fotoğraf ve şiir meraklıları fotoğrafa hakkını veren Galeri Elipsis'teki Michael Kenna sergisini kaçırmamalı

Eylül sonundan beri sessiz sedasız süren bir sergi var İstanbul'da; ıssız doğanın şairi bir fotoğrafçının, Michael Kenna'nın 'Sessiz İzlenimler'i. Kenna, yaşamını ABD'de sürdüren ünlü bir İngiliz fotoğrafçı, fotoğraf dünyasının kuşkusuz çok yakından tanıdığı bir isim, çünkü bir yandan da 'gece fotoğrafçılığı'nın dünya çapındaki ustalarından biri. İstanbul'daki sergisinde ABD, Avrupa ve Uzakdoğu ülkelerinde çektiği klasikleşmiş bazı fotoğraflarının yanı sıra yeni çalışmalarından örnekler var. Hepsi, serginin başlığındaki gibi, sessiz birer izlenim doğaya dair; ayrıca hepsi, doğaya 'dil' olmak diye bir şey mümkünse, o kadar doğaya yakın: Kenna'nın çoğu fotoğrafı geceleri ya da sabahın erken saatlerinde çekilmiş, saatlerle ölçülen pozlama süreleri sonucunda oluşmuş. Kısacası, 'Güzel bir manzara gördüm aman kaçırmayım' değil Kenna'nın uğraşısı; belli ki doğanın herhangi bir anını değil, deyim yerindeyse 'demini' yakalamak peşinde bir fotoğrafçı. "Dünya hızlandıkça ben yavaşlıyorum, özü aramaya başlıyorum" diyen Kenna'nın fotoğraflarında bulacağınız temel duygu bundan daha iyi tarif edilemez. Zamanın zamansızlık, bu dünyanın öte dünya, açıkça görülenin sır gibi algılanması, bir tür öze varıldığının kesin belirtisi olsa gerek!

Michael Kenna'nın fotoğraf-

Michael Kenna, fotoğraflarında insansız doğayı tercih ediyor.

ları, bugün fotoğraf teknolojisinin elverdiği boyutlarla karşılaştırıldığında küçük, kendi halinde ve son derecede mütevazı. Bir imgeyi daha iyi görmek için uzaklaştığımızda baktığımız şeyin 'nesne'leşmeye başladığını düşündüğü için küçük boyutları tercih etmiş. Gerçekten de fotoğraflarının, izleyiciden bir tür yakınlaşma ve yoğun dikkat gerektiren bir yanı var. Onları birer 'haiku'ya benzeten Kenna'nın hem yaşam, hem sanat felsefesine galiba böylesi daha uygun. "Ben bir ağacı yakından tanımayı, onunla arkadaş olmayı çok severim. Birkaç yıl arayla aynı ağacı görmeye giderim, onu ziyaret ederim" diyen bir adamdan, haiku derinliğinden azını bekleyebilir misiniz? Geleneksel Japon haiku'sunda olduğu gibi doğayı ve insanın doğa içindeki yerini sorgulayan Kenna bazı fotoğraflarında modern haiku'da olduğu gibi kentsel ortamlara da yer veriyor, dünyanın dört bir yanında doğaya olduğu kadar insanın doğaya tahakküm biçimlerine de bakıyor. Bu fotoğrafları, çağımızda, günümüzde, salt imge, salt gü-

zellik arayışı olarak görememek, onlara salt estetik kaygı olarak bakamayışımız belki de bundan.

Yakın dönemde yirmi yıllık birikiminin retrospektif kitabını yayımlayan Michael Kenna, ustaları olarak gördüğü Bill Brandt, Eugene Atget, Alfred Stieglitz gibi modern fotoğrafın klasik 'baba'larının yolundan sapmayan, ama tür çeşitliliği yerine özellikle insansız doğa ve kent görünümüne odaklanan, fotoğraf dünyasında dijital manipülasyonla elde edilen olanaklar yerine geleneksel yöntemlerin sınırlarını zorlamaktan, bitmiş imge kadar fotoğraf çekmek sürecinden heyecan duyan, karanlık odayı seven bir 'fotoğrafçı'. Kelimenin tam anlamıyla. Fotoğraf (ve elbette ki şiir) meraklıları bu sergiyi kaçırmamalı. Bu arada Galeri Elipsis'i ayrıca kutlamalı: Fotoğrafa hakkını veren gerçek bir fotoğraf galerisinde bu fotoğrafları izlemek, Çukurcuma'nın telaşlı kalabalığından bir an için sıyrılıp meditasyon yapmak gibi.

Michael Kenna sergisi 22 Aralık'a kadar Galeri Elipsis'te.